

Lampaanlihaa ostavien ja ei-ostavien kuluttajien keskeiset ostopäätökseen vaikuttavat tekijät

Latvala Terhi*

Mandolesi Serena**,

Naspetti Simona**,

Zanoli Raffaele**,

Kause Antti*

* Luonnonvarakeskus (Luke), Suomi

** Università Politecnica Delle Marche, Italia

Innovation for Sustainable
Sheep and Goat
Production in Europe

Innovation for Sustainable
Sheep and Goat
Production in Europe

Aims

- Improve the sustainability and innovative capacity of the sheep and goat sector in Europe
- Create a sheep and goat industry that can withstand future challenges (climate change, variation in producer prices and feed costs)
- Increase society acceptance, and place the sheep and goat products (meat and milk) in future human diets

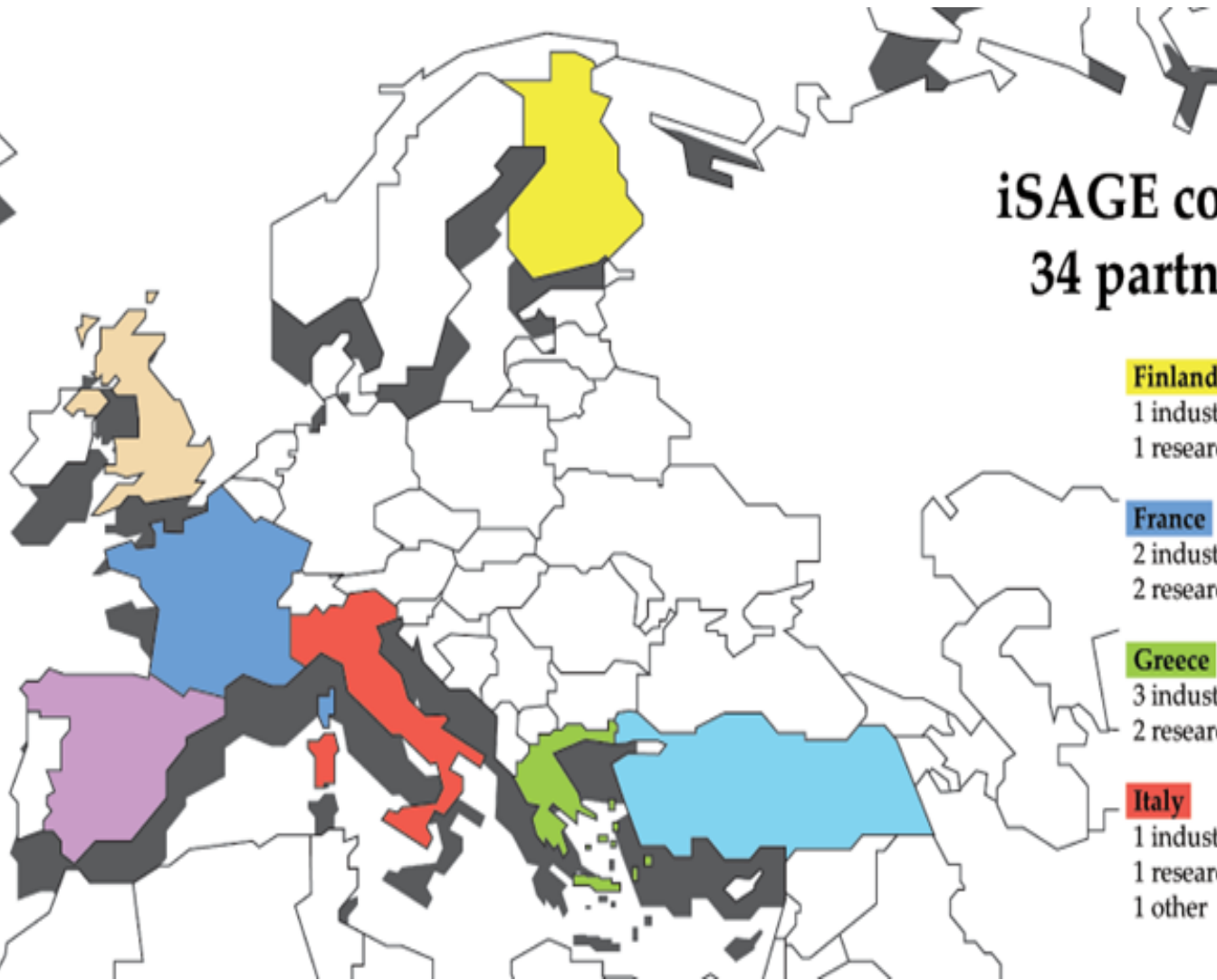
-
- EU Horizon 2020
  - March 2016 - March 2020
  - Total budget €7 million
  - 34 partners
  - Coordination: Greece

Luke participates to

- Improve the Finnish sheep breeding programme (Antti Kause, Marja-Liisa Sevon-Aimonen, Luke)
- Assess ways to increase consumer awareness of sheep meat products (Terhi Latvala, Luke)

iSAGE consortium consists of 34 partners from 7 countries.

Finland

1 industry
1 research

France

2 industry
2 research

Greece

3 industry
2 research

Italy

1 industry
1 research
1 other

Spain

6 industry
3 research
1 other

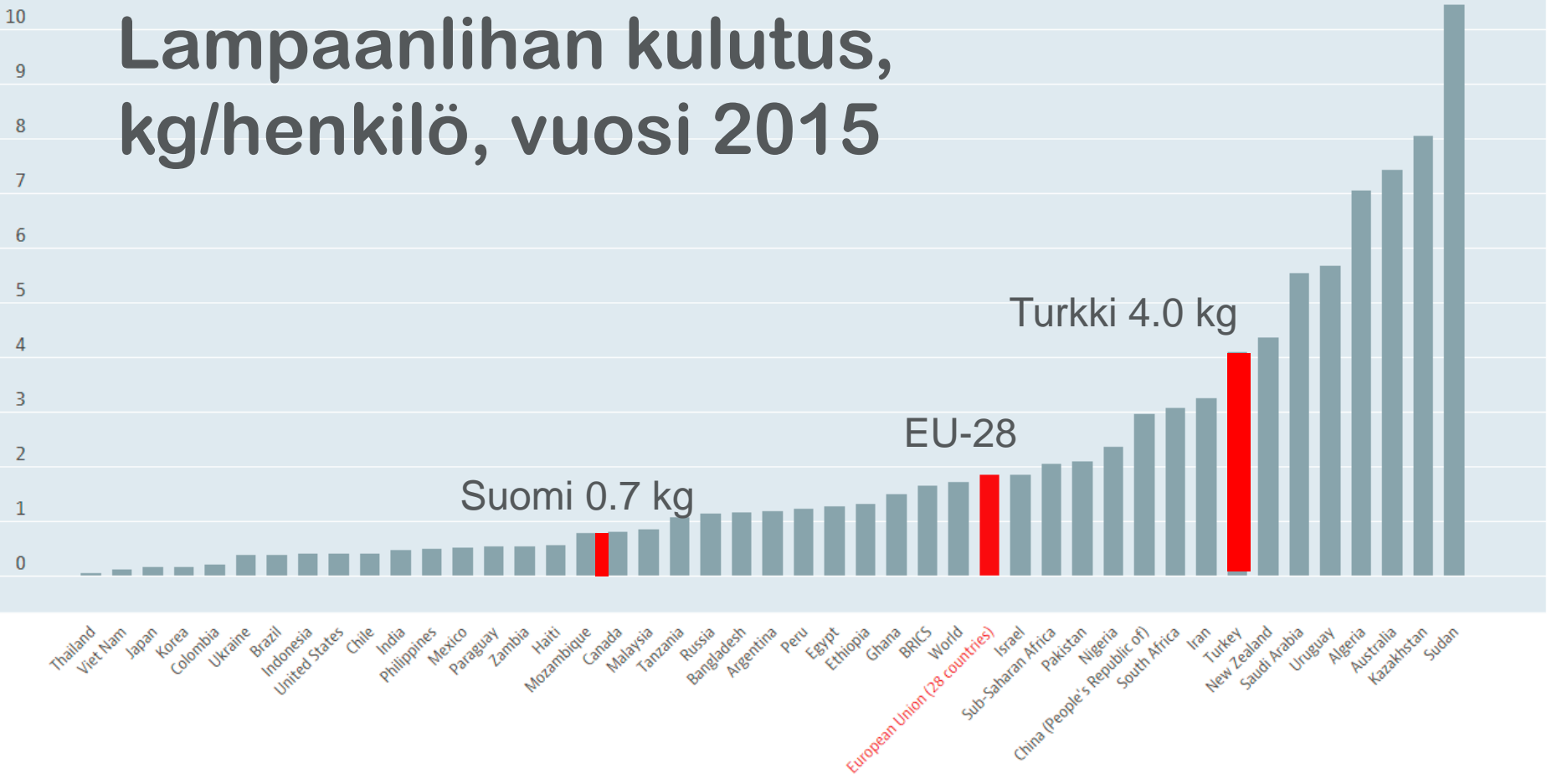
Turkey

3 industry
2 research

United Kingdom

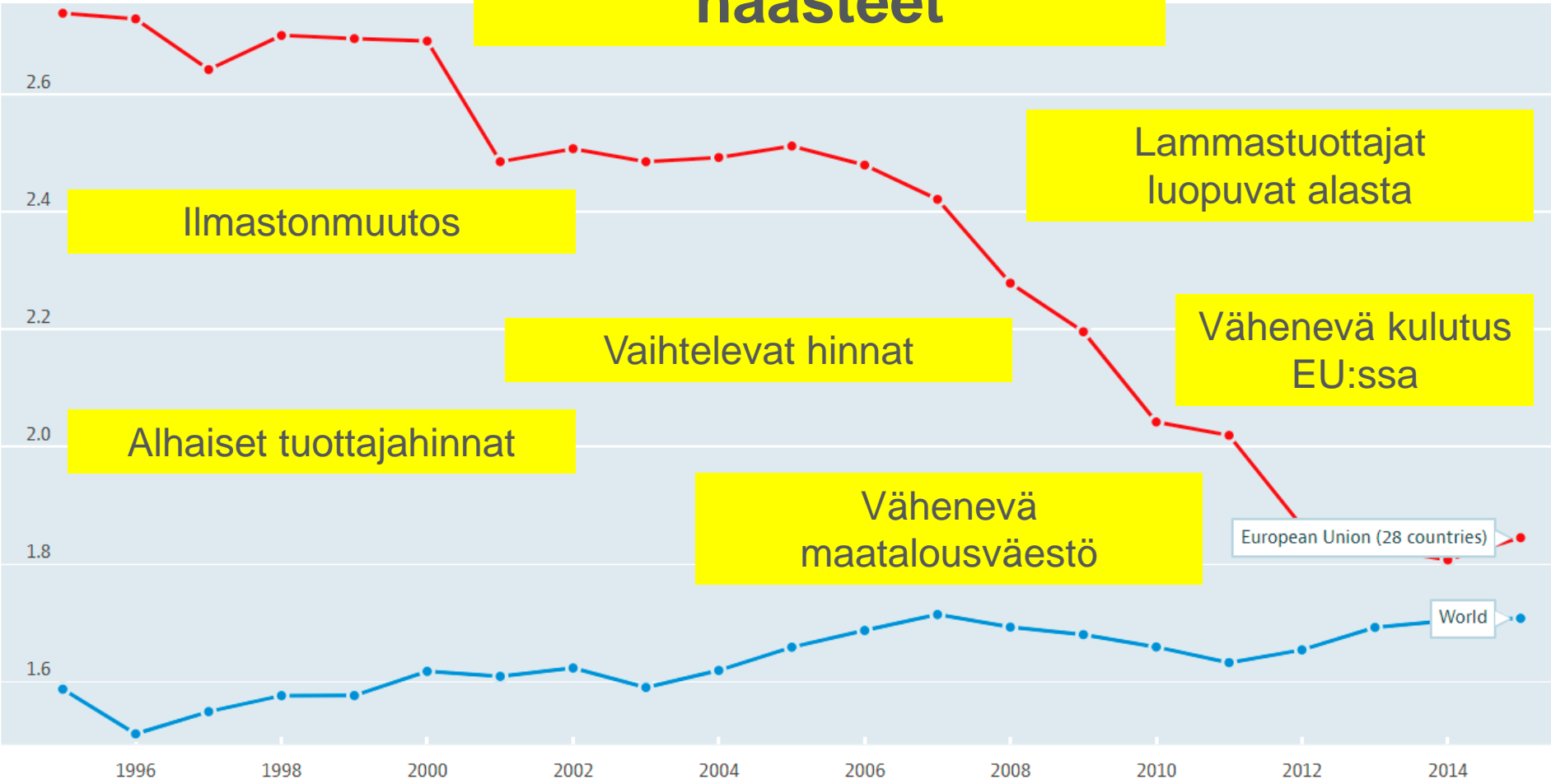
3 industry
2 research

Lampaanlihan kulutus, kg/henkilö, vuosi 2015

Source: OECD-FAO Agricultural Outlook (Edition 2016)

Lammastalouden haasteet

Viitekehys: Kuluttajien arvohierarkiat

Kuluttajat mieltävät tuotteen tai palvelun ominaisuudet hyödyiksi (tai käytön seuraukseksi) ja liittävät ne heidän omaan arvosuuntaumiseen ja hierarkkiseen arvojärjestelmäänsä

Gengler & Reynolds, 1995

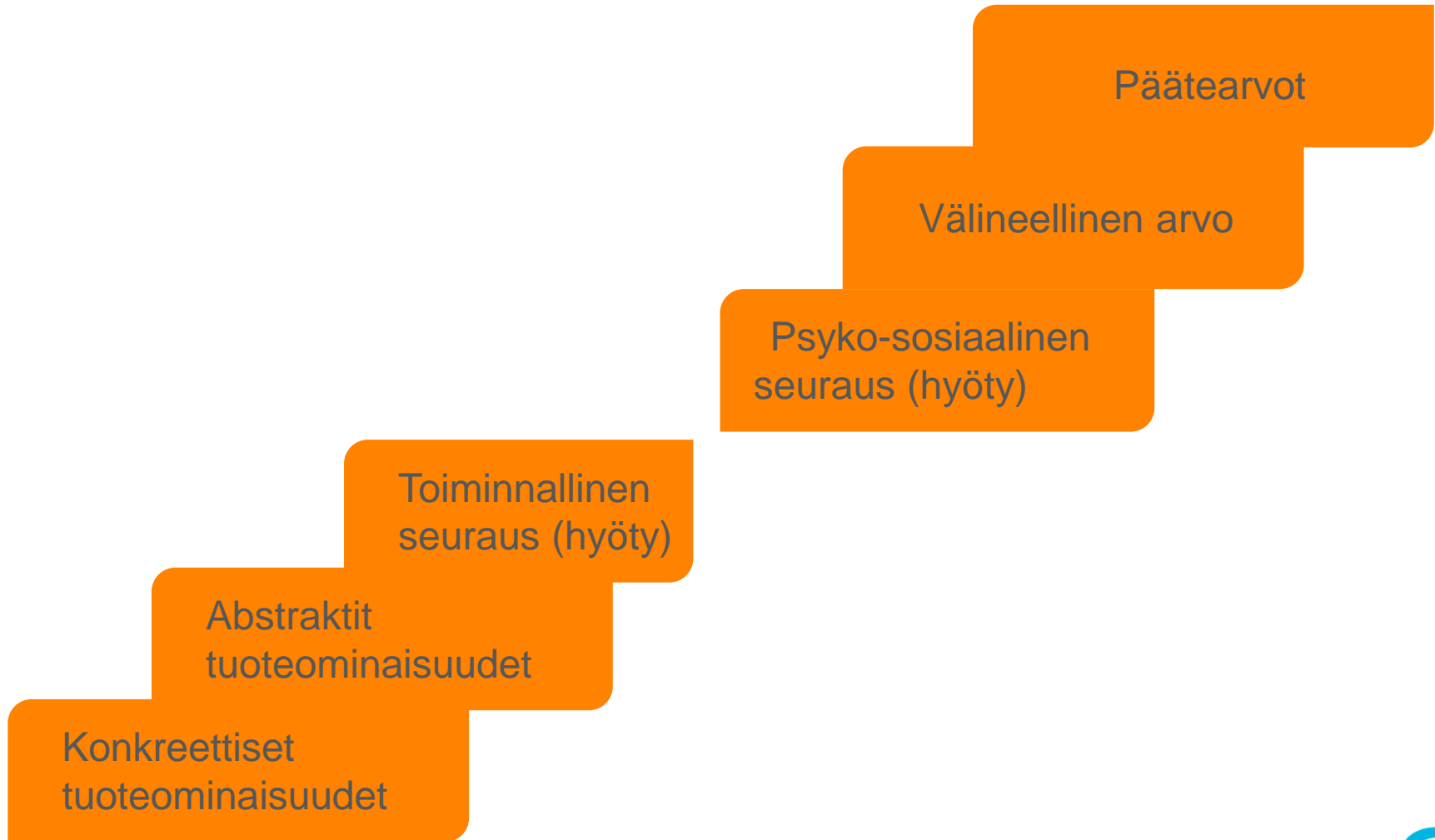
Hierarkkinen järjestelmä koostuu seuraavista:

- 1) **Konkreettiset tuoteominaisuudet**
- 2) **Abstraktit tuoteominaisuudet** (subjektiivisempi: esim. maku)
- 3) **Toiminnallinen seuraus** (terveellisesti syöminen)
- 4) **Psykologinen seuraus** (esim. tuntuu hyvältä: ”Pitävät minua vastuullisena”)
- 5) **Välineellinen arvo** (Saavutan XXX kun ostan tämän tuotteet)
- 6) **Terminaalinen / päätearvo** (nautinto, vapaus)

Tuotteeseen liittyvä tieto

Itseen liittyvä tieto

Tikapuu –tehtävän anto kuluttajille (laddering)

Kaikki kysymykset tässä lomakkeessa viittaavat seuraavaan tilanteeseen:

**OLET OSTAMASSA LAMPAAN- TAI VUOHENLIHATUOTTEITA
VALMISTAAKSESI ATERIAN PERHEELLESI JA/TAI YSTÄVILLES**

8-portainen tikapuulomake aineiston keräämiseksi

1. Kirjoita tähän uudelleen ensimmäinen ominaisuus:

1.

2. Kuvaile lyhyesti, mitä tarkoitat tällä *ominaisuudella*:

.....

.....

Miksi käsite (1.) on sinulle tärkeä? (tässä viitataan laatikossa 1 antamaasi vastaukseen)

3.

Miksi käsite (3.) on sinulle tärkeä? (tässä viitataan laatikossa 3 antamaasi vastaukseen)

4.

Miksi käsite (4.) on sinulle tärkeä? (tässä viitataan laatikossa 4 antamaasi vastaukseen)

5.

Ryhmäkeskustelu ja tikapuu -tehtävä

Keskeisiä poimintoja keskusteluista

Mitä lammastuotteita ostetaan? Miksi?

Lähikaupasta tuli jauhelihaa ostettu ... pääsiäisen tienoilla ostin potkia ... erikoisempaa juhlapyhiksi

Ostin rosmariinileikettä, yleensä spesiaalijuttu ... pyhinä tai kesällä grillaamiseen

Saatavuus lähikaupassa vaikuttaa paljon ... olen ostanut valmiita ulkomailta tuotuja lihapullia

Valmiita kreikkalaisia vartaita ... ihan arkiruoaksi

Juhlapyhät ... perinteitä ... yleensä pääsiäisenä

Ruokaperinne: Särään pitää laittaa lammasta

Pääasiassa jauhelihaa pienyrittäjältä ...

Vaihtelunhalu

Ulkofilettä tai karitsan paistia

Eettiset ja psyykkiset syyt

Pienyrittäjyyden tukeminen

Maku

Nuorisokin tykkää turkkilaisista lihapullista

Abstraktit ominaisuudet		
	hyvä laatu	11
	ainutlaatuinen maku	11
	alkuperä	10
	hyvä eläinten kohtelu	9
	tuoreus	6
	vähärasvaisuus	6
	luonnollinen	5
	hyvä pakkaus	4
	miellyttävä rakenne	3
	jäljitettävyyys	3
	sisältää vitamiineja ja mineraaleja	2
	hyvä ulkonäkö	2
	eläinten ruokinta	1
	miellyttävä haju	1
	mureus	1
	monikäyttöisyys	1

Psykologinen seuraus		
	voi luottaa	5
	tuntuu nautinnolta	4
	tuntuu turvalliselta	4
	voida hyvin	3
	tyytyväisyyden tunne	2
	vieraat ja perhe ovat tyytyväisiä	1

Päätearvo	hyvinvointi ja elämänlaatu	8
	eläinten hyvinvointi	3
	yhteenkuuluvuus	3
	muista huolehtiminen	3
	perheen terveys	2
	oma terveys	2
	harmonia ja sosiaalisuus	2

Tulokset eri arvohierarkioissa

Konkreettinen seuraus		
	suomalainen alkuperä	16
	antibiottivapaa	6
	vapaasti kasvanut / laiduntanut	3
	ei sisällä gmo:ta	1
	luomutuotanto	1

Toiminaallinen seuraus		
	hyvä maku	17
	paikallisen tuotannon tukeminen	13
	terveellisesti syöminen	12
	valmistuksen helppous	9
	terveysongelmien välttäminen	5
	tuotetieto tuotannosta ja alkuperästä	5
	vastinetta rahalle	5
	suojella ympäristöä	4
	pysyä terveenä	4
	säästää rahaa	3
	välttää ruokajätettä	2
	välttää ruoan poisheittämistä	2
	muut ihmiset ja perhe tykkävät	2
	tukea eläinten hyvinvointia	2

Välineellinen seuraus		
	ruoka nautintona	3

TOTAL 233

Lampaanlihan ostoon vaikuttavat tekijät

Vähärasvaisuus

ei paljon rasvaa, koska
ei maistu hyvälle;
terveys;
ei rasvaa juovina

Hyvä laatu ja tuoreus

Tasalaatuinen;
mureaksi
valmistettavissa;
tuore liha;
hyvin kasvatettu;
oikein pakattu ja
säilytetty,
ei hukkapaloja;
ei hävikkiä

Eläinten kohtelu / hyvä elämä

onko laidunmaata, tuoretta
ravintoa ja tilaa liikkua;
olen käynyt yrittäjän sivuilla
tarkastelemassa, kuinka
lampaat saarella elävät

Kotimainen tai paikallisesti tuotettu

mielikuva puhtaudesta ja
hallittu tuotantoketju;
parempi elintarviketurvallisuus;
kotimainen työllisyys;
haluan tukea suomalaisia tuottajia;
tukea työllisyyttä; tuoreempaa;
vähemmän antibiottijäämiä;
ei antibiottiresistenssiä

Valmistuksen

helppous

Ei jänneinen,
rustoinen tai
muuten
hankala

Ainutlaatuinen maku

erikoismaku;
maukkaus yksi
valintaperusteista

Voi luottaa

luotan suomalaisiin
kriteereihin; ruoan
puhtauteen

Terveellisesti syöminen

gmo:lla voi olla vaikutusta lasten
terveyteen;
ei sisällä bakteereja;
ei muita aineita joista voi olla
haittaa;
hyvä ruoka ja vitamiiniarvot

Keskeisiä poimintoja keskusteluista

Miksi lammastuotteita ei osteta?

epäilytys että on vaikea valmistaa
... vaatis jotenkin panostusta
ruoanlaittoon ... hirveät paineet
ruoanlaittoon – hinta
opiskelijalle vaikuttaa

... oletan että on vähän
kalliimpaa ... ei edes usko
että siitä tulisi hyvää

... maistuu pahalle ... en
halua ottaa riskiä edes
ravintolassa ...

Heikko saatavuus ...
ulkolaista ... kallista ... tai
ainakin kalliimpaa kuin possu
ja kana

... maistuu
tunkkaiselta
sitkeys

Ulkomaisuus ... jos
muutakuin filettä tai
karetta, niin osaa-
minen loppuu

.. Suosin lähiruokaa
... mutta tuplahinta ...

Ei-ostavat – ei-toivottavat tekijät

Kallis

en halua velkaantua enkä ostaa ruokaa velaksi; oletan, että on kalliimpaa kuin muut lihat; kauhistelen kilohintaa; pitäisi olla kotimaista luomua ja suhteellisen edullinen hinta; kalliimman ostamisesta tulee paineita ruoanlaittoon

Sitkeä / pitkä valmistusaika

mielikuva, että vaikea valmistaa; lihan kuuluu olla suussasulavaa ja helposti pureskeltavaa

Saatavuus

vain pääsiäisen aikana kaupassa; ”out of sight, out of mind”; harvoin näkee tuoretiskillä

Ulkomainen alkuperä

Ulkomainen on usein uusseelantilaista, jossa kuljetusmatka on pitkä ja ketjun läpinäkyvyys heikko; tuotantomaa muu kuin Suomi, haluan suosia lähiruokaa;

Maku ja rasvaisuus

epämiellyttävän tunkkainen; lihassa rasvaisia kohtia; villan maku; harvoin saanut hyvää lammasruokaa; kaikki perheestä ei tykkää

Ruoanlaittotaidot

En osaa laittaa, että tulisi hyvää; pelkään että ruoka epäonnistuu (sitkeää), Mikäli jotakin muuta kuin filettä/karettä, niin jää ostamatta

Johtopäätökset: Lampaanlihan tuotantoon ja markkinointiin oppeja 1/3

- Eläinjalostukseen: rasvaisuus vaikuttaa makuun – vähärasvaisuus
- Jatkojalostus ja lihan leikkuu: sopiva pala, ei jätteitä, ei rustoja, ei rasvaa juovina, ei hukkapaloja
- Prosessointi: arkiruoka pidemmälle prosessoitu, kuten turkkilaiset lihapullat ja kebakot suomalaisesta lihasta
- Kotimaisen lampaanlihan saatavuuden parantaminen: kulutuksen lisääminen edellyttää parempaa saatavuutta lähikaupasta
- Ruoanvalmistus kotikeittiössä:
  - Ohjeita ruoanvalmistukseen, onnistumiskokemukset ruoanvalmistuksessa
  - Vaihtelunhaluun vetoaminen (tasaisempi lampaanlihan kulutus läpi vuoden)
  - Ruohon eri osien monipuolisempi käyttö

Lampaanlihan markkinointiin oppeja – hintamielikuva 2/3

Teoria:

Kuluttajat mieltävät tuotteen
ominaisuudet hyödyiksi
tai käytön seuraukseksi

Käytännön ostotilanne kaupassa:
Kotimainen lampaanlihan / -tuotteen
hinta vs.
Kuluttajien arvostamat ominaisuudet
vs.
Maksuhalukkuus

Lampaanlihan tuotantoon ja markkinointiin oppeja

3/3: tuotteen ja tuotantoprosessin luottamusperäiset ominaisuudet esiin

- Kuluttaja arvostaa mielikuvaa puhtaudesta ja hallitusta tuotantoketjusta
- Hyvä eläinten kohtelu ja niiden hyvä elämä: pienet laumat, yksilöllisempi hoito, laidunmaata, sopivaa ravintoa ja tilaa liikkua
- Hyvä elintarviketurvallisuus, ei geenimuuntelua, ei antibioottijäämiä
- Haluaa tukea kotimaista työllisyyttä ja pienyrittäjyyttä
- Luottamus suomalaiseen eläintuotantoon, suomalaisiin kriteereihin ja puhtauteen
- Terveellisesti syöminen; gmo, ei bakteereja, vitamiiniarvot

Kiitos mielenkiinnosta!

Twitter @TerhiLatvala

- # lampaanlihan kulutuksen perimmäinen tavoite: hyvinvointia ja elämänlaatua
- # lampaanlihalla vaihtelua liharuokiin
- # lampaanlihan maku jakaa mielipiteitä perheissä
- # kotimaisen lampaanlihan saatavuus paremmaksi lähikaupoista
- # kalliimpi lihatuote lisää kuluttajan paineita ruoanlaitossa
- # luotetaan suomalaiseseen eläintuotantoon, tuotantokriteereihin ja puhtauteen